

та нормотворчої діяльності з означених питань щодо їх розширення є не тільки науково не обґрунтованими, але й небезпечними у контексті існуючих потенційних і реальних загроз для національної безпеки України в умовах воєнного стану.

Література:

1. Про практику призначення судами кримінального покарання : постанова Пленуму Верховного Суду України від 24.10.2003 № 7. *Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах* / упоряд. В. В. Рожнова, А. С. Сизоненко, Л. Д. Удалова. Київ : ПАЛИВОДА А. В., 2011. С. 231-245.

2. Судова практика щодо призначення покарань у 2002 році. *Вісник Верховного Суду України*. 2003. № 4(38). С. 35–41.

3. Аналіз здійснення судочинства судами загальної юрисдикції у 2013 році (за даними судової статистики). *Вісник Верховного Суду України*. 2014. № 5(183). С. 31–40.

4. Стан здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення судами загальної юрисдикції у 2022 році. URL: <https://Stan-Pravosudnya,2022>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-327-2-29>

КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧА СИСТЕМА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Подлєгась К. М.

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри управління безпеки, правоохоронної
та антикорупційної діяльності
Міжрегіональної Академії управління персоналом
м. Київ, Україна*

Війна, яка несподівано прийшла на нашу землю з боку держави-агресора рф, внесла свої зміни у різні державні інституції. Вона втрутилась у мир, безпеку і людські цінності. Не обійшла вона і кримінально-виконавчу систему України, яка більше дев'яносто років була практично закритою, мало доступною і є найбільш вразливою.

Історія дослідження в'язниць показує, що саме вони дійсно є вразливими, оскільки в них відбувають покарання засуджені за

кримінальне правопорушення (злочин), деякі з них вчиняють нові кримінальні правопорушення, а є ті, які не стають на шлях соціалізації, ресоціалізації та реінтеграції в суспільство після звільнення.

Хоча, як пише у своєму дослідженні вітчизняний вчений І.Г. Богатирьов в історії кримінально-виконавчої системи України був один випадок, коли невеликий вертоліт приземлився прямо на території виправної колонії в Кіровоградській області, де двоє засуджених за допомогою цього літального апарату здійснили спробу втечі. З цього вчений робить висновок про вразливість місць несвободи [1, с. 12], і з ним варто погодитися, оскільки вразливість любові в'язниці проявляється у їх недофінансуванні з боку держави, а також не задовільного матеріально-побутового, медичного та соціального забезпечення. Все це безумовно впливає на повсякденне життя засуджених, ув'язнених та персоналу який їх обслуговує.

Торкаючись побудови в Україні нової в'язниці, вбачається, що і держава і суспільство не готові до великих витрат на осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, оскільки люба в'язниця не вигідна для пріоритету держави, оскільки для утримання засуджених і ув'язнених потрібні великі кошти. До цього варто додати такі проблеми, як:

- застосування до засуджених засобів виправлення ресоціалізації (ст. 6 КВК України);

- регулярні порушення прав засуджених місцях несвободи;
- вчинення засудженими в місцях несвободи і в уповноважених органах пробації нових кримінальних правопорушень;
- соціальну незахищеність персоналу місць несвободи України;
- підготовка засуджених до звільнення з місць несвободи України тощо [2, с.10].

Щодо суспільства, воно розуміє, що засуджена особа перебуваючи у в'язниці набуває специфічні та шкідливі звички, які активно передаються в суспільство. До цього варто додати хронічні та інфекційні хвороби, психічні розлади, втрата здоров'я. Але не готове до витрат пов'язаних з наслідками виконання і відбування покарання.

На даний час, кримінально-виконавча система України трансформується в пенітенціарну систему. А це значною мірою залежить від створення і зародження нової парадигми пенітенціарного обслуговування засуджених в місцях несвободи Державної кримінально-виконавчої служби України (далі ДКВС України), котра має замінити в державі репресивно-каральну концепцію виправлення і ресоціалізації засуджених на концепцію соціалізації, ресоціалізації та реінтеграції.

Примітно, що саме після прийняття Кабінетом Міністрів України рішення щодо Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2022–

2024 роках [3], де було визначено необхідність її наукового дослідження і вироблення теоретичних та практичних пропозицій щодо реформування (розвитку) цього публічного інституту.

Такий стан справ багато в чому пояснюється тим, що пенітенціарна системи України не була готова функціонувати в умовах війни, особливо забезпечити соціалізацію, ресоціалізацію та реінтеграцію засуджених в умовах окупації, швидко провести їх евакуацію, надати алгоритм дій персоналу місць несвободи.

Більше того, саме надзвичайні події (пандемія коронавірусної хвороби, а потім й війна) показали, що ДКВС України, Міністерство юстиції України не були готові до самих подій, їх наслідків та подальшого їх розгортання, а також швидко, послідовно, оптимально та адекватно реагувати на ті виклики, котрі виникали у кримінально-виконавчій системі України в умовах воєнного стану.

Література:

1. Богатирьов І.Г. В'язниця в Україні у XXI столітті (інноваційна модель). Київ : ВД «Дакор», 2023. 44 с. С. 12.

2. Пенітенціарна парадигма виконання покарання у виді позбавлення волі: монографія / І.Г. Богатирьов, А.В. Боровик, Д.В. Колодчин, А.Є. Шевченко та інш. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2022. 288 с.

1. Про схвалення Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2022–2024 роках розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2022 р. № 1153-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153-2022-%D1%80#Text> (дата звернення 10.10 2023 р.)